

EDITORIÁL

Dielo pápeža Jána Pavla II. Nebojme sa pravdy zaznelo v historickom kontexte, aktuálne je však hlavne pre súčasníkov. Naozaj, život v pravej viere sa má žiť v pravde, a to tak v oblasti vedy ako aj v oblasti zjavenia. Literatúra oplýva publikáciami, v ktorých uznávaní vedci hovoria o tom, že medzi vedou a vierou nie sú protirečenia. Treba však zdôrazniť, že ide o vedu a jej výsledky a nie o tvrdenia, ktoré sú ďaleko od vedecky overených výsledkov. Rovnako to platí aj o viere. Ide o jej princípy a nie o populistické vyhlásenia samozvaných „náboženských vodcov“. Správne vnímaný vzťah medzi vedou a vierou má skôr obojstranne podporný charakter. História zaznamenala mnoho nedorozumení a publikácia Nebojme sa pravdy o niektorých z nich hovorí. Jedno z nedorozumení vzniká vtedy, keď sa diskusia o probléme sústreďuje na osoby – reprezentantov diskutovaných tém. To už nie je o vede, ani o viere a už vôbec nie o hľadaní pravdy.

Jedným z takých stretov bola a pre mnohých stále je teória evolúcie. Okolo nej je veľa nesprávnych až zavádzajúcich vyhlásení, od neinformovaných tvrdení o vývojovom reťazci až po fundamentalistické postoje, ktoré vylučujú diskusiu (diskusia slúži na hľadanie pravdy). Skutočný pohľad na problém musí vychádzať z pravdy príslušných vied, ako to pochopil sv. Augustín, ktorý už v 4. storočí upozorňoval, že pri biblickej exegéze je dôležité rešpektovať závery, ku ktorým dospeli rôzne vedy. Vo svojom komentári ku knihe Genézis zdôrazňoval, že určité časti sú skutočne otvorené rôznym interpretáciám; je preto dôležité dovoliť ďalšiemu vedeckému výskumu, aby pomáhal určiť, aký spôsob interpretácie je najvhodnejší. Pápež Ján Pavol II. požiadal vedcov, aby skúmali, ako sa závery dosiahnuté v rôznych vedeckých oblastiach zhodujú so zjavenou pravdou, a ak by na prvý pohľad vznikol rozpor, aby navrhli, ako hľadať riešenie v presvedčení, že pravda nemôže protirečiť pravde. Hľadanie pravdy nesmie sklzánuť do redukcionistického postoja, ako sa to podarilo pozitívizmu, ktorému nakoniec etika celkom vypadla z programu.

21. storočie je zrelé na triezve postoje, na hĺbkové analýzy problémov, lebo veda poskytuje mnoho nových výsledkov a pohľadov na vesmír a človeka a teológia reflektuje jej výsledky. Dobrým príkladom je dielo Genézis, ktoré vytvorili odborníci v biblistike a ktoré v úvode uvádza pohľad na súčasný stav vedy v astrofyzike, paleontológii a biológii.

Jeden z veľkých vedcov W. Bragg povedal: „Občas sa ma ľudia pýtajú, či veda a viera nestoja proti sebe. Stoja; v tom istom zmysle ako palec a prsty mojej ruky stoja proti sebe. Ale to je postoj, ktorý mi umožňuje všetko uchopiť.“

Jozef Tiño